

Oriëntaalse boorvliegen rukken op

John T. Smit, EIS Kenniscentrum Insecten

De afgelopen decennia zijn enkele (potentieel) invasieve boorvliegen afkomstig uit Amerika in Europa opgedoken, waarvan er twee uiteindelijk een snelle uitbreiding lieten zien.

De walnootboorvlieg (*Rhagoletis completa*), was eind jaren 1990 al aangetroffen in Noord-Italië en Zwitserland, maar breidde zich pas vanaf 2005 in rap tempo noordwaarts uit en is sinds 2015 ook uit Nederland bekend. De aantasting van walnootbomen blijft ieder jaar toenemen, al lijkt de walnootboorvlieg nog niet de grote rivieren te zijn overgestoken. De andere soort betreft de Oost-Amerikaanse kersenboorvlieg (*Rhagoletis cingulata*). Ook deze was al in de jaren 1990 aangetroffen in Zwitserland. In 2001 werd het eerste exemplaar in Nederland aangetroffen en inmiddels is de soort verspreid over het hele land, inclusief de Waddeneilanden aangetroffen.

Een derde soort, die zich nog niet heeft uitgebreid, is de zonnebloemboorvlieg (*Strauzia longipennis*). Deze soort is enkele malen aangetroffen in de Duitse deelstaat Brandenburg in 2009–2010, maar is nog niet daarbuiten gevonden.

Naast deze Amerikaanse invasievelingen lijken nu ook twee soorten uit het Oriëntaalse gebied (tropisch Azië, grofweg van India tot en met de Filipijnen) zich richting Europa uit te breiden. Het gaat om de Oriëntaalse boorvlieg en de perzikboorvlieg, twee notoir schadelijke soorten.

Oriëntaalse boorvlieg

De Oriëntaalse boorvlieg (*Bactrocera dorsalis*) (fig. 1) is afkomstig uit het zuiden en oosten van het Oriëntaalse gebied. Volgens sommige auteurs bestaat deze soort uit een complex van soorten die moeilijk van elkaar te onderscheiden zijn. In een publicatie uit 2015 heeft een groot aantal onderzoekers een betoog gehouden dat de vele vormen slechts één soort betreffen. De Oriëntaalse boorvlieg is een notoir schadelijke soort die bekend is van meer dan 300 verschillende waardplanten, waaronder veel verschillende soorten fruit, zoals appel, guave, mango, perzik en peer. Buiten zijn oorspronkelijke verspreidingsgebied is de soort zeer wijdverspreid in Afrika (fig. 2), geïntroduceerd in Noord-Amerika, en gevonden op enkele eilanden waaronder Hawaii. In Europa is de soort tijdens een gerichte monitoring voor schadelijke boorvliegen (naar aanleiding van de onverwachte vondst van een exemplaar van de perzikboorvlieg) aangetroffen in Wenen in Oostenrijk, 2011. Uiteindelijk werden in Wenen negen individuen op vier verschillende locaties vastgesteld. Op

Figuur 1. Mannetje Oriëntaalse boorvlieg *Bactrocera dorsalis*. (Bron: IAEA Imagebank, licentie CC-BY-SA-2.0)

Figuur 2. Verspreiding van de Oriëntaalse boorvlieg *Bactrocera dorsalis*. (Bron: cabi.org)

basis van genetische informatie is vastgesteld dat het om individuen van verschillende genetische oorsprong gaat. Er wordt daarom vanuit gegaan dat het om meerdere incidentele importgevallen gaat met fruit. In Italië werd in 2018 een exemplaar aangetroffen, gevolgd door nog eens vijf individuen het jaar er op, allemaal in de omgeving van Napels. In Frankrijk zijn vorig jaar in twee departementen individuen gevonden. Ten eerste op verschillende plekken in departement Val-de-Marne (regio Ile-de-France), niet ver van internationale markten of een vliegveld. Later werd de boorvlieg echter in en nabij een perzikboomgaard aangetroffen in Zuid-Frankrijk, departement Hérault (regio Occitanie). Er is geen aangetast fruit gevonden op beide locaties, dus vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat ook dit incidentele importgevallen betreffen.

Perzikboorvlieg

De perzikboorvlieg (*Bactrocera zonata*) (fig. 3) is afkomstig uit het zuidelijk deel van het Oriëntaalse gebied tot in de Himalaya. De belangrijkste waardplant is perzik, maar ze is ook bekend van andere vruchten als guave en mango. In Egypte is de soort sinds 1998 bekend en inmiddels een groot probleem in de perzikteelt. Vervolgens is de soort ook gevonden in Iran, Israël, Jordanië, Libië, Mauritius, Oman, Réunion, Saoedi-Arabië, Soedan, Syrië en Tunesië, en verder is ze geïmporteerd in Noord-Amerika (fig. 4). Tijdens de monitoring in Oostenrijk in de periode 2012–2018 zijn in totaal elf mannetjes van deze soort aangetroffen in Wenen. Ook hier gaat men er, op basis van DNA-onderzoek, vanuit dat het om verschillende introducties gaat en niet om een populatie.

Figuur 3. Mannetje (links) en vrouwtje (rechts) perzikboorvlieg *Bactrocera zonata*. (Bron: IAEA Imagebank, licentie CC-BY-SA-2.0)

Binnen de EU wordt er veel gemonitord op boorvliegen. Beide bovengenoemde soorten zijn niet de enige schadelijke soorten die tijdens de monitoring zijn aangetroffen. In de gebruikte vallen wordt een lokstof gebruikt waar ook andere boorvliegen op af kunnen komen. Zo werden er twee vrouwtjes van de nachtschadeboorvlieg (*Bactrocera latifrons*) aangetroffen in Italië. Gezien de lage aantallen zullen ook dit incidentele importgevallen betreffen. Maar het is duidelijk dat met de huidige globalisering van de handel er veel verslept wordt, ook aan ongewenste en zelfs potentieel problematische soorten als deze boorvliegen. Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat voor beide Oriëntaalse soorten de winters in Europa te koud zijn om voet aan de grond te kunnen krijgen, en de dieren dus het volgende jaar niet halen.

Figuur 4. Verspreiding van de perzikboorvlieg *Bactrocera zonata*. (Bron: cabi.org)